

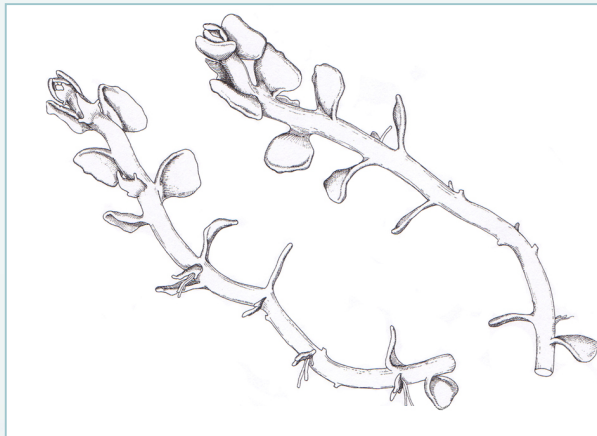

Goldmose

Leptoscyphus cuneifolius

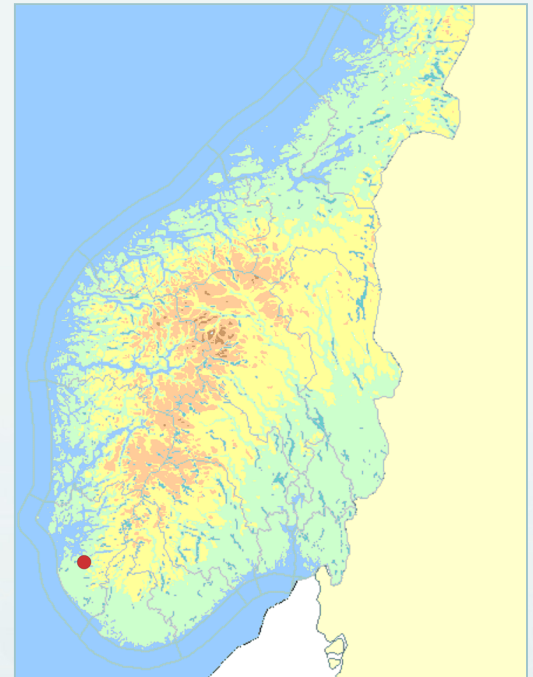
Rødlistet art

faktaark

Goldmose er en liten levermose som vokser på fuktig berg i områder med oseanisk klima. Den er i Norge kjent fra en lokalitet i Forsand kommune i Rogaland. Ellers i Europa har den en vestlig utbredelse og den nærmeste kjente forekomsten er i Skottland. Det er ingen klare trusler på den aktuelle lokaliteten, men endringer av de lokale fuktighetsforholdene ved hogst av skogen inn mot bergveggene vil trolig ha uheldige konsekvenser.

Status
Kategori kritisk truet (CR) på Norsk rødliste for arter 2010.

Goldmose er kjent fra en innsamling i Forsand kommune i Rogaland.

Kjennetegn

Goldmose er en liten trådformet bladlevermose med rødbrun farge. Skuddene er rundt 0,5 mm brede og opp til 1 cm lange. Bladene sitter spredt og er festet på tvers av stengelen og er utstående til svakt opprett. De har en kileformet basis og er oftest litt lenger enn brede, og har en tverr eller avrundet spiss.

Bukbladene er mer variable i formen og er fra lansett- til kileformet. Bladcellene har konvekse celleknuter (trigonier) med 2-3 oljelegemer per celle. Goldmose er særbo og sporofytter er ikke kjent fra Norge. Grokorn er heller ikke kjent, men bladene brytter lett av og kan fungere som vegetative spredningsenheter.

Utbredelse

I Norge er arten kun kjent fra Uburen i Forsand kommune, Rogaland hvor den ble samlet av B. Kaalaas i 1896. Den har en vestlig utbredelse og er kjent fra Storbritannia, Irland, Madeira og Azorene. Den er også kjent fra sørlige Afrika og Sør- og Nord-Amerika.

Biologi

Fra Uburen er goldmose angitt å vokse på skyggefulle gneisberg, enten direkte på berget eller over matteblæremose *Frullania tamarisci*. Fra Storbritannia er den hovedsakelig angitt å vokse på bjørk, eik og ask, men også på sure til nøytrale bergarter. Arten virker å være knyttet til beskyttede, konstant fuktige voksesteder i områder med et oseanisk klima.

Bestandsstatus

Goldmose er ikke gjenfunnet på lokaliteten i Forsand, som imidlertid på langt nær er tilfredsstillende undersøkt i ny tid. Det er mange bergvegger, skårer og kløfter med egnet habitat for arten på den angitte høyden (100 moh.), jfr. Averis og Averis (1992). Arten er svært liten og vanskelig å oppdage og må letes spesielt etter. Det er ingen klare realiserte trusler på den aktuelle lokaliteten, og det er rimelig å anta at artene fremdeles finnes i Norge. Det er ikke tilkommet ny kunnskap om arten i nyere tid.

Goldmose vil være sårbar ovenfor endringer i lokale fuktighetsforhold og hogst av skogen inn mot bergveggene vil ha uheldige konsekvenser.

Referanser

Averis, A. B. G. og Averis, A. M. 1992. A survey of oceanic bryophytes at 19 woodland sites between Bergen and Stavanger, South-Western Norway. Rapp. Univ. Bergen. 1-32 + appendix 1-21.

Damsholt, K. 2002. Illustrated Flora of the Nordic Liverworts and Hornworts. Nord. Bryol. Soc., Lund.

Frisvoll, A. A. og Blom, H. H. 1997. Trua moser i Noreg med Svalbard. Førrelse faktaark. NTNU, Vitenskapsmuseet Bot. Notat 1997-3, 170s.

Jørgensen, E. 1934. Norges levermoser. Bergens Mus. Skr. 16: 1-343.

Paton, J. A. 1999. The liverwort flora of the British Isles. Harley Books, Colchester.